

Tlačová správa Handlová, 14.3.2019

Výrub stromov v okolí Handlovej končí. Prinášame odpovede od správcu lesov

O pracovné stretnutie požiadalo mesto z dôvodu viacerých otázok obyvateľov, ktorých zaujímalo, kde miznú stromy z okolitých handlovských kopcov. V stredu 13.3.2019 primátorka mesta Handlová Silvia Grúberová a zástupca primátorky Radoslav Iždinský privítali riaditeľa LESY Slovenskej republiky, š.p., Odštepny závod Prievidza (ďalej Lesy SR, š.p.) Jána Mokrého a Marcela Trgiňu, vedúceho lesnej správy Prievidza. Viac ako hodinové stretnutie otvorilo mnohé otázky. Témami sa stali stabilizácia územia, pôdochranná funkcia lesa, využívanie lesných ciest ale i legislatíva. Zaujímavosťou je hlbšia história. Prvé „zákony o lesoch“ pochádzajú z obdobia vlády Márie Terézie, vďaka čomu sú slovenské lesy v dobrej kondícii. Zákon nastavil pravidlá aj v obhospodarovaní lesov.

Pod starými stromami rastú nové. S výrubom stromov v okolí Handlovej sa končí.

Zákon o lesoch č. 326/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov a vykonávacích vyhlášok k nemu, rozlišuje hospodársky spôsob na podrastový, výberkový, účelový a holorubný. V predmetných handlovských porastoch je uplatňovaný **podrastový hospodársky spôsob**, t.j. uskutočňuje sa postupným rubom zameraným na dosiahnutie prirodzeného zmladenia pod clonou obnovovaného lesného porastu (tzv. materským porastom). Má štyri fázy: prípravnú, semennú, presvetľovacia a dorub. Prvé tri fázy boli v porastoch vykonané v predchádzajúcom období, v súčasnosti bola zrealizovaná posledná fáza – dorub, nakoľko na celej obnovovanej/ťaženej ploche je dostatočne prirodzené zmladenie, z ktorého dorastie nový les. V Handlovej už nie je aktuálne plánovaný ďalší dorub.

Podľa slov zástupcov Lesy SR š.p., aj les, ktorý rastie prirodzeným zmladzovaním a nie je ho ešte vidieť, plní svoju vodozadržnú a pôdochrannú funkciu, pretože koreňový systém nových stromov aj stromov vyrúbaných zabraňuje zosuvom pôdy, stekaniu vody a pod. V prípade, že by vzniklo i malé podozrenie na to, že by výrubom došlo k zníženiu tejto funkcie lesa, povolenie na výrub by spoločnosť, ako správca štátneho majetku, nedostala. Lesy SR, š.p. sú v celoslovenskom meradle správcami 50 % lesov. Ostatné lesy sú v rukách súkromných osôb, urbáriátov. Lesy v okolí Handlovej, aj tie na handlovských kopcoch, sú v správe tejto organizácie, v Handlovej nie je zriadený urbáriát.

Podľa prirovnania riaditeľa **Jána Mokrého** možno prirovnať spravovanie lesov k poľnohospodárstvu. Aj strom má, tak ako akákoľvek poľnohospodárska rastlina, svoju životnosť. Narastie, dozreje a plody sa zbierajú v čase, keď je z nich ešte možný úžitok. Pokiaľ sa presiahne hranica resp. si situácia žiada zásah (zmladenie, kalamita a pod.), strom sa musí vyťať a je lepšie ak je možné ho ešte využiť aj na spracovanie. Iným pohľadom je aj zamyslenie sa nad skutočnosťou, že sa spoločensky môžeme rozhodnúť, či pôjdeme cestou zastavenia výrubu stromov a budeme vyrábať nábytok a ďalšie tovary bežnej spotreby napríklad z plastov. Nad všetkým však stojí legislatíva, vykonávacie vyhlášky, smernice a postupy.

Zaujímavými témami stretnutia boli aj viaceré fakty. Na Slovensku je veľa smrekových porastov, nakoľko táto drevina rastie rýchlo a dá sa dobre využiť. Lesy v okolí Handlovej sú lesy umelé, ich výsadba sa spustila aj napríklad pár desiatok rokov po spustení ťažby v handlovských baniach, kedy stromy vymizli aby boli použité pri budovaní baní. Zamýšľali sme sa nad vyčíslením hodnoty stromov, nad ovzduším v Handlovej. Hovorili sme o posvätnosti našich okolitých kopcov. O cestnej infraštruktúre a údržbe lesných ciest.

Vedenie Lesy SR, š.p. a vedenie mesta Handlová sa dohodli, že budú viac priestoru venovať **informovanosti verejnosti**. Už v minulosti sa konali viaceré diskusie napríklad v mestskej knižnici Handlová pre deti. Mesto v spolupráci s Lesy SR, š.p. pripraví diskusný seminár pre verejnosť tak, aby každý mohol položiť otázku kompetentným, dozvedel sa niečo viac napríklad o lesnej pedagogike.

Odpovede na otázky, ktoré sme položili zástupcom Lesy SR, š.p.

Handlovčania sa sťažujú, že im mizne kopec pred očami. Pfafunberg stráca svoj typický vzhľad, nakoľko na horizonte začali miznúť stromy.

Na kopci Pfafunberg, sa nachádzajú lesné porasty, ktorý každý z nich má svoje číslo. Porast (jednotka priestorového rozdelenia lesa – „JPRL“), ktorý sa nachádza na predmetnom kopci je číslo 557 A 01 a 557 B 01, (557 – číslo porastu (JPRL), A – čiastková plocha, 0 – porastová skupina, 1 – etáž). Všetky „JPRL“ majú svoj vlastný opis a plán hospodárskych opatrení, ktoré sú popísané v Programe starostlivosti o lesy – „PSL“ (po starom Lesný hospodársky plán), ktorý sa vypracováva na desať rokov špecializovanými lesníkmi tzv. taxátormi a je schvaľovaný príslušnými orgánmi štátnej správy, vlastníckymi, obhospodarovateľmi. Všetky lesnícke činnosti sú v lese vykonávané len v súlade s plánom hospodárskych činností/opatrení uvedených v PSOL. Ak v priebehu platnosti PSL dôjde v poraste vplyvom prírodných, klimatických a pod. podmienok k potrebe vykonania zásahu, tieto sa vykonávajú len po predchádzajúcom vydaní právoplatného rozhodnutia okresného úradu v sídle kraja, k čomu sa takisto vyjadruje napr. úrad životného prostredia, vodohospodári, štátna ochrana prírody ... Pokiaľ v nejakom poraste vznikne náhodná ťažba (u verejnosti nazývaná „kalamita“), a to vplyvom pôsobenia biotických a abiotických činiteľov, táto sa spracováva prednostne.

V „hrubej knihe“ pre našu handlovskú dolinu zaznamenávate všetky informácie o každom strome. Zaujalo nás, že máte dva zväzky, spolu takmer 1000 strán a stromy majú rodné listy.

Ide o PSL, ktorý sme z časti opísaný vyššie. PSL je vedený tlačenej forme, ako aj elektronickej. V tlačenej podobe je vo formáte A3 s nemalým obsahom strán, kde ku každej JPRL je presný opis (charakteristika) ako zastúpenie drevín v poraste vyjadrené v %, vek, vznik, pôda, hospodársky stav, výmera, tvar lesa, kategória lesa, zakmenenie, rubná doba, obnovná doba, stupeň ochrany prírody, terénny typ, expozícia, sklon, nadmorská výška, prístupnosť, zásoba celého porastu, priemerné taxačné veličiny pre každú drevinu zastúpenú v poraste (hrúbka, výška, objem, bonita). Následne je ku každému porastu určený aj plán hospodárskych opatrení – plán výchovy, plán ťažby, plán ochrany, plán zalesňovania ale aj určenie, že v poraste sa nevykonáva žiadny zásah.

Prečo miznú stromy práve na našom kopci alebo ako sa lesy starajú o naše stromy?

Lesy SR, š.p. je správcou majetku štátu a o lesy stará v zmysle platnej legislatívy a príslušných dokumentov určujúcich spôsob, účel a formy obhospodarovania lesov.

Čo by sa stalo, keby sme stromy nevyrúbali, alebo lepšie neošetrili? Mali by sme nechať stromy žiť ako v “pralese”? Čo sa stane so stromom, keď dospeje?

Porast by začal chradnúť, stromy vysychať, lámať sa, drevná hmota by bola nepoužiteľná. Každý strom po dosiahnutí fyziologického veku začne odumierať.

Cesta, ktorú využívajú lesné stroje je počas ošetrovania lesov, resp. výrubov trochu rozbitá, ale v lete je opäť upravená. Kto to má na starosti, koho a aká je to cesta?

Lesná cesta je vo vlastníctve a v správe Lesov SR, š.p., ktoré ju udržiujú a rekonštruujú pre účely zabezpečenia lesnej prevádzky. Ide o spevnenú lesnú cestu. Tá sa bude opravovať už v nastávajúcich týždňoch. Ak je na lesnej ceste vyznačené cyklotrasa, platí, že primárne je zhotovená na účel správcu lesa a je dôležitá aj v prípade vzniku požiarov, alebo iných nepredvídaných situácií.

Ako je využité drevo z lesov na Slovensku?

Drevo je surovina využívaná na rôzne spôsoby (výroba celulózy a papiera, výroba nábytku, stavebné drevo, chemické využitie, obnoviteľný zdroj energie, a pod). Vyťažená drevná hmota z predmetných porastov je prevážaná na expedičný sklad, kde následne je manipulovaná na sortimenty podľa požiadaviek zákazníka. Drevná hmota, ktorá zostala v poraste (zvyšky po ťažbe), je ponúkaná a spracovaná občanmi mesta Handlová v rámci samovýroby.